

Marlena nežinojo atsakymo. Ką Rudis pasakytų apie tai? Ji nežino. Ir jai niekada nebūtų atėję į galvą jo klausti.

Nelaukdamas atsakymo Lubinskis išlipo, išskleidė skėtį ir apėjo aplink automobilį prie jos pusės. Virš atlikėjų įėjimo nebuvo jokio stogelio, o vietoj tūkstančio portiko lempučių virš durų šviesavo vien balta linija, įspėjanti aukštaūgius lankytojus, kad saugotųsi ir neatsitrenktų galva.

Lubinskis laikė išskleistą skėtį, kol paspaudusi skambutį Marlena laukė atidaryti durų ateinančios Margo.

– Na, aš tai neišleisčiau savo žmonos, – pridūrė jis.

Marlena pažvelgė į jį ir suprato, kad ji jam visai nerūpi. Tik nesuprato, kodėl ją tai žeidžia.

– Pagaliau! – Margo atrodė gerokai sunerimusi, bet taip ji atrodydavo visada. – Jau manėm, kad nuskendot. Paskubėkit!

Marlena prasmuko pro Margo – į pažįstamą medienos ir dekoracijų kvapą, į blausią sieninių šviestuvų prieblandą, sausą, įelektrintą orą. Durys už nugaros užsitrenkė.

14

Žiūrėdama į veidrodį aptiko styrantį antakio plaukelį, norėjo išrauti, bet niekaip nesisekė suimti pincetu. Tarsi nejaustų pirštų. Margo tuoj pasibels į grimo kambario duris, tada jai bus metas. Kiekviena eilutė sudainuota šimtus kartų, kiekvienas judesys šimtąsyk kartotas. Visą reviu būtų galėjusi pakartoti tiksliai it gramofono plokštelė. Bet nesusitvarkė su antakiu.

Kaip reviu atlikėjai, turinčiai ir vokalinių numerių, jai priklausė nuosavas grimo kambarys. Prie pat Lijos Eibenšiuotc, kuri jau buvo scenoje ir kaip visada stengdamasi atrodyti nekaltai dainavo „Kodėl Vladimiras myli tik mane“¹⁵. Marlena pasidavė, neįveikusi antakio.

– „Ar danguj matai ką gero?“ – niūniavo, grūdama pincetą į perpildytą kosmetinę, žvilgtelėjo į savo lėlę Lenci, kuri kaip visada sėdėjo šalia, atsirėmusi į veidrodį. – Tai tu irgi nematai? – Marlena pakėlė lėlę, pataisė plaušinę sijonėlį ir kyštelėjo jai liežuvį. – Šitaip tu man niekuo nepadėsi.

Niekaip negalėjo išmesti iš galvos pokalbio su Rudžiu. Ir Tamaros. Ši švelni būtybė buvo per gera Marlenos dvasinėms bedugnėms. Ir per silpna šiame mieste kovoti su savo pačios aistromis – Tamara tiesiog nebuvo tam sukurta.

Užteko įsivaizduoti, kaip ji graužiasi, kad suprastum, kokias dideles viltis dėjo į gyvenimą kartu su Rudžiu. Vargšėlė nė nežinojo, kad jo pinigai, kuriuos neatsispirdama azartui pralošdavo, pirmiausia buvo Marlenos pinigai, kad Rudis skyrybų atveju liktų plikas ir basas. Marlena uždirbo pinigų, Rudis jais naudojosi, štai kaip viskas veikė.

Jis meistriškai gebėjo padaryti įspūdį naivuolėms. Anuomet Marlenai buvo taip pat, kaip dabar Tamarai: įspūdinga laikysena, individualiai jam pasiūti kostiumai, klestinčio vyro aksesuarai. Sėkmė, kuri nebuvo jo, bet kurią taip įtikinamai rodė išoriniam pasauliui, kad net pats įtikėjo šiuo vaidmeniu. Marlena greitai pastebėjo, kad Rudis naujosios auklės akivaizdoje neriasi iš kailio, kad tik atrodytų nerūpestingai. Tokius dalykus ji tuoj suuosdavo, tam turėjo geresnes antenas nei bet koks radijas. Ir kam ji jam, pagalvojo anuomet. Vieni kaulai, nei papų, nei užpakalio. Atsakymas paprastas: kad jį dievintų.

Sudėtingiau atsakyti į klausimą, kodėl būtų buvę taip blogai išsiskirti su Rudžiu. Juodviejų santuoka buvo pernykštis sniegas, paskutinių vestuvių metinių nė nebešventė. Žinoma, dar buvo Marija, bet ir tai galima kažkaip sutvarkyti. Tiesa tokia: Rudis buvo Marlenos inkaras. Abu buvo vienas kitam atsidaavę, palaikė vienas kitą, o tai jau daug, tiesa? Ištikimybė. Tai jau šis tas. Marlenos gyvenimas priminė verpetą, o Rudis buvo virvė, prilaikanti ją, kad nenuskėstų. Negalėjai atmesti, kad ši virvė vieną dieną pasirodys esanti iliuzija, bet kartais ir iliuzija gali padėti išsilaikyti. Be iliuzijų, be įsivaizdavimo,

kad esi kitas žmogus, negalėtum pakelti tokio gyvenimo, kokį gyveno jie.

Atėjo Margo, pasigirdo įkyrus, prūsiškai uolus beldimas. Vieną dieną Margo taip netyčia įlauš duris. Žodis „kampuota“ čia įgavo visiškai naują reikšmę.

– Dvi minutės, ponija Dytrich!

Marlenos nerimas dar labiau sustiprėjo, kai priėjo į užkulisius vedantį koridorių. Kitos reviu šokėjos jau laukė labiau nei įprastai įsitempusios, tylėdamos kilnojo kojas virš galvos, taisėsi kojines. Bučinukas kairėn, bučinukas dešinėn, susikauptam. Jau popietinis pasirodymas iš Marlenos daug pareikalavo, o dabar įtampa tvyrojo net užkulisuose. Gal kaltas lietus, grumtynės dėl geresnės vietos, netylantys murmesys ir grūstis? Be to, buvo penktadienio vakaras. Tokie pasirodymai visada sunkiausi – kai žiūrovai nori nusikratyti praėjusios savaitės naštos, o be moteriškos kompanijos atėję vyrai aštuntą valandą vakaro jau atrodo gerai įkaušę.

„Kodėl Vladimiras myli tik mane? Nes gali statyti namus – ant manęs!“ – paskutinį priedainį kaip dera nekaltai dainavo Lija, o orkestras paskutinį akordą papuošė pučiamųjų *forte*, paskui pasigirdo ovacijos, siūbtelėjo it besiritanti banga, kylanti tol, kol salė ėmė švilpti ir šūkčioti. „Scala“ taip skambėdavo tik tada, kai visi bilietai būdavo parduoti, ir tik penktadienio vakarais.

Lija grįžo į užkulisius, probėgšmais apsikabino. Marlena krūtine juto, kaip plaka kolegės širdis.

– Tikras liūto narvas, – ištarė vos atgaudama kvapą. – Nespėji sudainuoti pirmojo priedainio, o jie jau nori kito numerio.

O Lijos publika paprastai elgdavosi kaip dresuotos pelės. Jos natūralumas buvo užburiantis. Kai dainavo apie savo laimę ir apie tai, kad Vladimiras tik ją taip mylįs, kiekvienas salėje norėjo būti Vladimiru. Šis natūralumas ir angeliškas veidas taip pat buvo priežastis, kodėl ji, kitaip nei Marlėna, jau dešimtmėti buvo paklausi aktorė. Lija jau buvo nusifilmavusi dviejose dešimtyse filmų. Visai neseniai pasirodė filme „Nekaltoji koketė“¹⁶. Nekoks filmas, bet Lijos tyrumas publikai patiko, kitaip nei Marlenos. Žavioji! Marlėna kandžiojo lūpą. Nekentė savęs už tai, kad pavydi. Vėl prisiminė pokalbį su Rudžiu. *Tiesiog tavo vaidmuo tavęs vis dar laukia*. Jis tikrai buvo mielas naivumu. Ir koks tai vaidmuo, prašom pasakyti!?

– Marlėna!

Margo stovėjo šalia ir atrodė dar labiau sunerimusi nei paprastai. Ji šiek tiek atitraukė užuolaidą. O, dangau! Šokėjos jau buvo scenoje, o orkestras seniai pradėjęs groti. Marlėna netikėtai prisiminė, kaip gulėjo Heny Porten vonioje, ištiesė koją virš galvos į lubas. „Aš irgi būsiu aktorė, – tvirtino ji. – Kaip ir jūs. Ne, ne tokia kaip jūs. Kitokia.“ Ir Heny atsakymą vis dar prisiminė: „Turint tokias kojas kaip tavo, verčiau tapti šokėja.“

– Tik ne per daug, – sumurmėjo Marlėna ir žengė į prožektorių šviesą.

Šiame šokio numeryje Marlėna turėjo kartu su merginomis sinchroniškai linguoti kojomis, o per solinį intarpą – dar labiau įaudrinti salėje susirinkusius vyrus. Tačiau šiandien ji vėlavo pasirodyti, todėl publika jau užavo. Ore tvenkėsi įtampa, kuriai reikėjo išsikrauti. Net Spolianskis diriguodamas vogčia žvilgčiojo per petį. Geromis dienomis Marlėna tapdavo tramdytoja, mokėjo žaisti su šia energija. Šiandien džiaugsis,

jei nuo scenos nulips sveika, tai suprato jau po pirmųjų trijų šokio žingsnelių.

Iš esmės jos solinis pasirodymas net nebuvo šokio numeris, veikiau – akrobatinė provokacija. Dvi merginos suėmė jos kojas, pakėlė ją aukštai virš galvos, tada Marlėna lėtai, tarsi nuobodžiautų, ėmė skėsti šlaunis, kol ant kolegių pečių padarė špagatą. Tokioje pozicijoje pasodinta ant scenos lyg apimta transo Marlėna iš špagato apsivertė ant nugaros, iškėlė ir ore ėmė sukti kojas tarsi mintų dviračiu, iš pradžių greitai, o tada pagal muziką vis lėčiau ir lėčiau, kol jos apsimestinis abejingumas publikai tapo beveik nepakeliamas.

– Greičiau! – kažkas šūktelėjo. Salėje nuvilnijo juokas. Marlėna padarė tai, ką visada tokiais atvejais darydavo: dar labiau sulėtino tempą.

– Nagi, greičiau!

Ji išdidžiai pasuko galvą į salę, pažvelgė ten, iš kur atsklido balsas, parteris, kairė pusė, apie vidurį. Žinoma, tiksliai įžiūrėti negalėjo, už pirmųjų trijų ar keturių eilių žiūrovai ir salė susiliejo į tamsų, bekontūrį šešėlį. Tačiau nujautė, kad tai vienas iš tų dviejų vyrų, stoviniavusių šalia automobilio. *Kai tik pamanyš, kad jiems priklausai...*

Vyras sušvilpė pro pirštus. Dabar jau niekas nesijuokė. Čia vyko kažkas kita. Marlenos judesiai darėsi dar lėtesni, kol galiausiai sustingo kartu su nutilusia muzika. Tyla prieš audrą.

Marlėna jau buvo bepradedanti skėščioti kojomis, kai vyras riktėlėjo:

– Nusirengt!

Spolianskis kaip tik rengėsi duoti ženklą, kada įstoti, bet dabar tik nervingai suspaudė batutą. Marlėna apsivertė ant šono, veidu į publiką. Jautėsi esanti čia ir kartu kažkur labai

toli. Svajingai perbraukė dviem pirštais per vidinę šlaunies pusę, paskui tarsi persigalvojusi atsistojo.

– Nu-si-rengt! – rėkavo vyriškis, lydymas švilpčiojimų.

Marlena laukė, visi laukė, net reviu šokėjos nežinojo, kas bus toliau. Kiekvienas salėje juto, kad viskas vyksta ne pagal numatytą scenarijų, Marlena išklydo iš kelio – ant plono ledo. Ji nužingsniavo prie scenos krašto, kiekvienas žingsnis – pranašumo manifestas. Per sprindį nuo mušamųjų. Atlošė pečius, išstūmė dubenį, perkėlė kūno svorį ant vienos kojos, kitą sulenkė per kelį, ranka įsiremė į juosmenį.

– Tavo mamelė skambino, – abejingai šūktelėjo. – Metas namo, nagi, greičiau!

Per netylantį siausmą vėl suskambo muzika, šokėjos grįžo prie choreografijos, publika užavo. Vyras iš pirmos eilės šūkavo:

– *Buoba mūsiški, kuojos pasaulins! Visks veiname!*

Viskas sugriuvo tą akimirka, kai Marlena atsuko žiūrovams nugarą. Salė sueižėjo į daugybę šukių. Ji matė, kaip kolegės lyg iškirptos iš laikraščių vinguriuoja po sceną, bet nežinojo, ką jai daryti. Ne, ne visai taip. Žinoma, ji žinojo, ką *turėtų* daryti – užimti savo vietą choreografijoje, užbaigti šokio numerį. Dieve mano, žingsnių seką ji žinojo geriau nei savo penkis pirštus! Muziką girdėjo tarsi po vandeniu, atrodė, kad stovi ant nuožulnios plokštumos. Staiga scena pasisuko, priešais vėl matė publiką, akinanti prožektoriaus šviesa, tinklainėje vien tviskanti baltymė, grindys ėmė slysti iš po kojų, ji krito, publika nuščiuvo, krito dar giliau, laukė smūgio.

Dvi rankos sugavo ją krentančią, sugriebė per pažastis, pastatė ant kojų ir išsviedė į orą. Ovacijos, atodūsiai. Sušmėžavo šokėjos veidas, susirūpinęs žvilgsnis, balti dantys – Mari – labai

balti ir labai tiesūs dantys, ne tokie kaip rudos vyro iš gatvės iltys. Rankos ant klubų, ją suko kaip sukutį, pauzė. Dabar ji vėl žinojo, kur yra, žvilgsnis į publiką, šešiolika taktų iki pabaigos, veiksmas. Sukinys ant kairės kojos – ne, ant dešinės! – jos kelis susitrenkė su Mari keliu, ši išpūtė akis, tada Marlena pajuto, kaip krypteli batelis. Krisdama išskėtė rankas, tarsi mėgindama skristi, tikėjosi, kad paskutinę akimirka ją kas nors sugaus, bet tada viena ranka metėsi už nugaros, griuvo ant klubų, visu kūnu prispausdama kitą ranką, deginantį skausmą pervėrė petį, trūko oro, aplink vien akinanti baltuma, be šansų dar kartą atsistoti ant kojų.

Salėje juokas, grandiozinis interliudas, kolegės šokdamos apsupa, lyg norėtų surišti kaspiną, tap tap, tap tap, grindys vibruoja, *forte, fortissimo*, paskutinė scena, aplodismentai, uždanga.

Beldimą į grimo kambario duris Marlena išgirdo tik iš trečio karto. Tai negalėjo būti Margo – kažkas beldėsi labai nedrąsiai. Marlena nereagavo.

– Marlena? – už durų pasigirdo Lijos balsas.

Marlena instinktyviai ištraukė nosinaitę ir ėmė šluostytis ašarotus skruostus. Kitos – ant kelių padėtos rankos, nejudino. Girdėjo, kaip atsargiai atsidaro ir vėl užsidaro durys, grimo kambaryje stovėjo Lija.

– Mari papasakojo, kas atsitiko. Kad tu griuvai... O kas veidrodžiui?

Marlena pažvelgė į tą vietą, kur dar prieš penkias minutes buvo jos veidrodis. Dabar ten matėsi įrėmintas sienos gabalas, o ant stalo pūpsojo krūva duženų. Jos lėlė, paprastai

sėdėdavusi atsirėmusi į veidrodį, vis dar sėdėjo ten pat, bet jai ant pečių žybčiojo šukės.

Ji pažvelgė į Liją:

– Sudužo, sakyčiau.

Iš arčiau pamačiusi Marleną, Lija nuoširdžiai ją užjautė.

– Tu visai prastai atrodei, – konstatavo ji. – Labai skauda?

Leisk... Kad jį kur plynios!

Tai nebuvo perdėta. Ant Marlenos žasto spėjusi susidaryti hematoma juosė ranką kaip rankogalis.

– Ir ką dabar darysim? – Lija jautėsi atsidūrusi tikrai apgailėtinoje padėtyje. Po penkių minučių jiedvi turėjo lipti ant scenos dainuoti duetu.

Priešingai nei jos kolegė, Marlena atrodė įtartinais rami.

– Ar gali ją pajudinti? – paklausė Lija. Marlena papurtė galvą.

– Leisk man apžiūrėti.

Lija atsargiai pakišo kairę ranką Marlenai po žastu, o dešinę – po alkūne. Kai pamėgino pakelti ranką, pasigirdo gurgždėjimas. Tą pačią akimirką Lija pajuto, kaip po oda kažkas keistai trina. Marlena krūptelėjo, o Lija suklykė.

– Marlena, ji lūžusi! Tau reikia kuo greičiau į ligoninę!

Marlena nenustebo. Ji iškart žinojo, kad ranka lūžo, šonkauliais juto, kaip kaulas atsiskiria į dvi dalis, kai ant jo užgriuvo.

Ji papurtė galvą.

– Tuoj turėsime eit į sceną.

Lija atšlijo. Pasibaisėjimo išraiška jos veide prilygo meistriskajai Porten vaidybai.

– Nori lipti ant scenos su sulaužyta ranka?

Marlena mėgino išspausti šypseną. Na ir išlepusi Lija. Bet auksinės širdies.

Tai, kad jos tapo draugėmis, daugiausia lėmė kolegės kilnumas. Marlena Lijai vis ką nors pasiūlydavo – švelniai tariant. Nors Lija net ne jos tipo. Vieną vakarą po pasirodymo Marlena tiesiog užėjo į Lijos grimo kambarį, nesusitarusi, atsirėmė nugarą į duris. Jų akys susitiko veidrodyje.

– Ne, Marlena, – pasakė Lija savo veidrodžiui.

Marlena nejudėjo. Norėjo Lijos, dabar, norėjo justi, kaip ši pasiduoda, leidžiasi Marlenai daryti su ja tokius dalykus, kuriuos vėliau slapčia prisiminusi iš gėdos nuraus. Marlena pati nesuprato, kodėl, bet *tai turėjo įvykti dabar*.

– Marlena, – perspėjo Lija savo veidrodį. – Tam tikrai nesu nusiteikusi.

Bet aš esu! Net užjaučiamas kolegės tonas jaudino Marleną. Kas tai? Lija turėjo sūnų Gerdą, pusantrų metų jaunesnį už Mariją, tasai būdavo prilipęs prie jos kaip varnalėša. Abu – mama ir sūnus – beveik neišskiriami. Tiksliau, visi trys. Prieš dvejus metus Lija susituokė su Kurtu – sūnaus tėvu. Nuo to laiko, kad ir kur Vespermanai eitų, jų trys širdys plakė vienu ritmu. „Siaubas, kokia harmonija“, – kartą pasakė Marlena Rudžiui.

Taigi, Lija, kaip ir Marlena, buvo ištekėjusi ir augino vaiką. Išoriškai jų gyvenimai atrodė panašūs, bet, skirtingai nei Marlena, Lija jautėsi patenkinta. Jau buvo apsiskelbusi, kad nori pasitraukti nuo scenos ir iš kino, prisiimti mažiau angažementų, o gal ir visai atsisakyti, bent jau laikinai. „Norėčiau būti gera mama savo vaikui, – kartą dėstė Marlenai. – Ir gera žmona savo vyrui.“ Buvo žmonių, kurie tai gali.

Marlena sugriebė Liją už pečių ir apsuko su visa kėde, kol abi atsidūrė viena priešais kitą. Ji perlipo Lijai per kojas, atsėdo ant kelių ir pabučiavo į lūpas. Galia, šmėstelėjo mintyse.

Lija atstūmė Marleną, žvilgtelėjo kaip į neišauklėtą vaiką: „Dabar tai jau tikrai gana!“

Marlena žvelgė pro savo draugę į grimo kambario duris.

– Paduok man tą šifono šalį.

– Ką tu su juo... Marlena, turi važiuoti į ligoninę!

– Nagi, duokš.

Lija nukabino šalį.

Marlena apsijuosė juo ranką, galą atkišo Lijai.

– Štai, užrišk mazgą.

– Ką? Ne!

– Nagi, pirmyn!

Lija sumazgė abu galus.

– Ne taip. Padaryk paprastą mazgą – kaip rištum jūreivišką. – Ir smulkiau paaiškino, kaip tai padaryti. Lija pakluso. – O dabar trauk!

– Netikiu, kad tai darau.

– Trauk!

Lija patraukė. Marlenos aimana veikia priminė karvės mūkimą.

– O dabar apvyniok!

Lija prisivertė nuslopinti šleikštulį ir padarė ko prašoma.

– Stipriau!

Lija patraukė stipriau.

– Dar stipriau!

Vėl aimana. Beveik juokinga iš savęs. Parodė Lijai, kaip užrišti galą. Lija pakluso. Tada pažvelgė į Marleną.

– Negaliu patikėti, kad žadi taip eiti į sceną. Tai beprotybė!

– Privalau.

– Ne, neprivalai. Galiu sudainuoti ir solo.

– Tu nesupranti, Lija. Dainavimas ir šokis yra viskas, ką aš galiu, ir viskas, kas aš esu. Nieko daugiau aš negaliu. Nesu tokia kaip tu. O jei negaliu eiti į sceną, nieko negaliu. Tada aš mirusi!